

Fra: bb@solllia.com[bb@solllia.com]
Sendt: 22.04.2024 09:30:59
Til: Post Innlandetfylke[post@innlandetfylke.no]
Tittel: Alternativ til skolenedleggelse og tilbud i videregående skole

Denne eposten er sendt fra en person utenfor organisasjonen. Ikke klikk på lenker eller åpne vedlegg før du er sikker på hvem avsender er og at innholdet er trygt.

Innlandet fylkeskommune

ved fylkeskommunedirektøren - og fylkespolitikere

Kom på offensiven, Innlandet Fylkeskommune!

KOM PÅ OFFENSIVEN - trekk tilbake forslaget til nedleggelse av skoler og studietilbud Nordstumoens skolested under Storsteigen og Musikk, dans, drama

under Nord-Østerdal Videregående på Tynset.

Nordstumoens er vårt felles ansvar for å gi mange som av ulike grunner trenger et spesielt skolested med større nærhet og langsommere tempo, og trygghet for natta på internat.

Musikk, dans, drama er av de framtidige virksomhetsområdene for særdeles kreative yrker som kan leve med småskala virksomheter i kombinasjon med usentral beliggenhet.

De to skolene ligger nr. 2 og 3 på toppen av forventet nedgang i antall ungdommer fram til 2038. Bare Valdres er verre stilt med hele 30 prosent færre skoleelever i videregående - med mindre politikerne kommer på banen og skaper omstilling og vekst. Det trengs midler utover trange rammebevilgninger.

Regjeringen bør snarest komme opp med et utviklingsprosjekt for både Østerdalen og Valdres. Jeg kjenner Østerdalen best, og kan presentere erfaringer fra et prosjekt i en fjellbygd innenfor det kaldeste området i Sør-Norge:

Omstilling, nyskaping og framtidstro
- med landbruk, kontortjenester, småskalaproduksjon, håndverk og reiseliv?

Sollia er en liten bygd som i hjertet av Innlandet ligger som en utpost mot

fjellet. Det ser også ut til at den skal holdes utenfor samfunnets infrastruktur med mangelfullt tilbud for kollektivtrafikk, bortfall av statlige arbeidsplasser knyttet til infrastrukturen, sporadisk postgang med

nærmeste pakkelevering 4-5 mil unna når nettbasert, handlede pakker sendes med Post-Nord og Helt hjem, samt et strengt regelverk for framsending av apotekpakker.

Store arbeidsplasser med mange ansatte fins ikke. I stor grad må folk være entreprenører og selvstendige for å skaffe et utkomme. Bygda ligger langt fra alle markeder - markedet for solliværingene er geografisk først og fremst i bygda. En strategi er å trekke kunder til bygds ved høytider og ferier, og ellers slik det for eksempel har vært gjort med de årlige

Fossedagene gjennom 25 år (1994-2019).

Men med frykt for at pandemiske sykdommer smitter lett i tett befolkede områder, og tanker om en styrket beredskap både mot internasjonale kriser og

det som verre er, gis distriktene muligheten for ny giv gjennom digitalt baserte arbeidsrutiner.

I 1970- og 80-åra ble Sollia-prosjektet gjennomført etter initiativ fra Norges landbruksøkonomiske institutt. Solliværingene fordelt på grupper registrerte ressursgrunnet og drøftet mulige framtidsplaner, både for den

enkelte og for fellesskapet. Ut fra interessen og de resultatene som hadde kommet, ble det opprettet et kontaktutvalg med bred representasjon som skulle utarbeide en samlet plan for jordbruket i Sollia. Et tilsvarende opplegg kan med fordel lages for andre næringer - Innovasjon Norge kan gjerne trekkes inn og skape et pionerprosjekt.

Formålet med Sollia-prosjektet i sin tid var, innenfor et avgrenset, lite område å studere virkningene av landbrukspolitiske virkemidler når de ble utnyttet samlet for landbruket. Det som var spesielt med Sollia-prosjektet var at interesserte jordbrukere i Sollia ble prioritert med hensyn til å få

godkjent utbyggingsprosjekter og utløst aktuelle støtteordninger innen for et avgrenset tidsrom. Og NB - det ble ikke gitt ekstramidler.

Resultatet var et samlet løft for næringen og en betydelig større optimisme

hos næringens folk sammenliknet med før prosjektet ble satt i gang. Når denne måten ble brukt som et generelt politisk virkemiddel ga det på landsbasis et løft i næringsutviklingen, bosettingen og landsbygdoptimismen.

Resultatet for Sollia var overveldende, og vi ser fortsatt effekten. Dette burde være manna for dagens Regjering som ellers ikke har mye å skryte av på

nyskappingsområdet for utvikling av distriktene i Innlandet eller ved kysten nordpå.'

Nå er tida inne til å starte prosessen med et nytt Sollia-prosjekt, gjerne som et Østerdalsprosjekt - ikke bare for landbruket, men for de sentrale nøkkelnæringene som allerede fins: landbruk, småskalaproduksjon, håndverk og

reiseliv. Og med erfaringene med hjemmekontor og desentraliserte kohort-grupper i større og mindre avstander fra bysentrene - offentlige og andre kontorarbeidsplasser. Det vil dempe presset på byene, fordele menneskeressursene bedre mellom land og by - og, ikke minst, gi grobunn for

optimisme, tiltakslyst og framtidstro. I dette bildet er det selvsagt at Musikk, dans, drama-linjen på Tynset må bestå, og gjerne markedsføres som det viktige fremtidspotensialet som opplæring i kreativitet er - kanskje det

viktigste av alle områder innenfor videregående opplæring. Se bare til Sivildalen Alvdal der det er skapende kunstnere innenfor litteratur, bildende kunst, komposisjon, klassisk musikk og tradisjonell folkemusikk + dyktige håndverkere i tradisjonsfag og store og nødvendige andre fag + at

jordene ikke ligger brakk.

Parallelt bør det denne gang skapes muligheter også for utvikling av digitalt baserte offentlige tjenesteprodukter innenfor rammen av spredt bosetting. Ikke minst er tilgang på investeringsmidler en forutsetning for å lykkes.

Omstilling og nyskaping

Innovasjon Norge har tidligere utviklet et arbeidsopplegg for omstillings- og nyskappingsområder og som bygger på mange tidligere gjennomførte omstillingsprosjekter.

Hele omstillingsprogrammet er inndelt i fire faser:

1. Avklaringsfasen.
2. Strategi- og forankringsfasen skal munne ut i en strategisk plan for omstillingsarbeidet og en handlingsplan for første omstillingsår.
3. Gjennomføringsfasen. Erfaringer viser at omstilling krever langsiktig satsing. Normal varighet er på 6 år, og det anbefales å legge et 10 års perspektiv på omstillingsarbeidet - eller minst to stortingsperioder slik at politikerne kan se resultatet av sine visjoner.
4. Avslutningsfasen skal sørge for at lokalsamfunnet forbereder seg på perioden etter at det ekstraordinære omstillingsarbeidet er avsluttet.

Omstillingsarbeid av denne typen forutsettes organisert med en prosjektleder

som kan ha dette som betalt arbeid på dagtid, ikke ekstrainsats av ildsjeler når folk flest legger seg. Det bør finnes en omstillingsorganisasjon, et omstillingsstyre, en prosjektansvarlig og en prosjektleder. Det kan virke byråkratisk, men dermed blir det flere til å dra sammen, til å holde initiativene i gang og til å ta ansvar for å gjennomføre innenfor gitte tidsrammer. Det er nødvendig skal det komme resultater. Selvsagt må det kanaliseres prosjektmidler til gjennomføringen.

Regjeringens og vi andres bekymring nå, er hva lever videre etter at etterdnnngene av pandemien med Covid-19 og de vanvittige strømprisene de siste årene har rasert eksisterende næringsliv?

Det lokale næringslivet er den primære målgruppen for omstillingsarbeidet, dernest de unge som nærmest tripper etter tilbakeflytting til der røttene ligger. Det er hele lokalsamfunnet som skal omstilles, ikke bare næringslivet. Alle er avhengige av alle, framgang trenger entusiasme og framtidstro, initiativ og glød, vilje og gadd.

Løvetannen er spredningsvillig og har stor livskraft - den kan gjerne stå som symbol for det vi vil oppnå med både Nordstumoen og Musikk, dans, drama på Tynset.

Med vennlig hilsen

Bjørn Brænd

Atnlia 20, 2477 SOLLIA

M 913 45 684